

ITÄ-UUDENMAAN SYYTTÄJÄNVIRASTO
Vantaan päätoimipaikka

26.2.2019

STM/449/2019

Sosiaali- ja terveysministeriö

PL 33
00023 Valtioneuvosto

ITÄ-UUDENMAAN SYYTTÄJÄNVIRASTON LAUSUNTO LÄHISUHDEVÄKIVALTARIKOSTEN SOVITTELU-RAPORTISTA

Lähisuhdeväkivaltarikosten, kuten muidenkin lähisuhteessa tapahtuvien rikosten osalta asiantuntijuus ja keskittäminen ovat avainasemassa, jotta aito sovitteluhalukkuus ja osallisten tasa-arvoisuus kyetään erottamaan tilanteista, joissa taustalla on painostusta tai muutoin kestäättömiä motiiveja. Vahvalla osaamisella mahdollistetaan myös sovitteluun osallistuville laadukas ja kattava sovitteluprosessi. Tarvittava asiantuntijuus on saavutettavissa ainoastaan keskittämällä ja koulutuksella.

Yhteisten kriteerien laatiminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta rikosasian soveltuminen sovitteluprosessiin on arvioitavissa valtakunnallisten ohjeiden pohjalta. Tällä mahdollistetaan kansalaisten yhdenvertainen kohtelu ja tuetaan ratkaisuntekijää. Selvää on, että vakava tai toistettu väkivalta ei kuulu sovitteluprosessin piiriin.

Lähisuhdeväkivallan sovittelun oikea-aikaisuudella on korostunut merkitys eikä viive itse tapahtuman ja sovitteluprosessin välillä tulisi olla kuukausia tai ainakaan vuosia. Oikea-aikaisuus saavutetaan parhaiten sillä, että rikosasiat ohjautuvat sovitteluun pääasiassa jo esitutkintavaiheessa.

Raportista ilmenee, että sovittelijat ovat taustatilanteen ja mahdollisen rikoshistorian suhteen ajoittain osallisten kertomuksen varassa. Rikosasioita sovitteluun ohjaavien tahojen tulisi tältä osin täydentää sovittelualoitteita tiedossaan olevilla soveltuvuuteen vaikuttavilla seikoilla, jotta päätös sovittelun aloittamisesta perustuu mahdollisimman laajalti faktoihin.

Kuten esitutkintavaiheessa, myös sovitteluprosessin tärkeä osa on uhrin ja rikoksesta epäillyn neuvominen, ohjaaminen ja tukeminen erilaisten tukipalveluiden piiriin. Syyttäjän ja tuomioistuimen kannalta olennaista on, että tieto tukipalveluihin sitoutumisesta ilmenee sovittelusopimuksesta.

ITÄ-UUDENMAAN SYYTTÄJÄNVIRASTO
Vantaan päätoimipaikka

26.2.2019

STM/449/2019

Työryhmän ensimmäisen kehittämiskokonaisuuden kohdissa 2 ja 4 ehdotetaan sovitteluun lähettävälle taholle selvitystoimia, joihin syyttäjillä ei nykyisellään ole mahdollisuuksia. Osapuolien valtasuhteiden selvittäminen ja käytössä olevien tai tarvittavien tukipalveluiden selvittäminen ja uhrin kuuleminen, kuuluvat lähinnä poliisin keinovalikoimiin.

Aidolla sovittelulla on aina merkitystä syyteharkinnassa ja viimeistään rangaistusta mitattaessa. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa on säännökset asianomistajan kuulustelusta todistajana, mikäli hänellä ei ole vaatimuksia esimerkiksi sovittelun johdosta. Edellä mainittu asemanmuutos voi suurestikin vaikuttaa tuomioistuinkäsittelyyn ja käytettävissä olevaan näyttöön. Tämän johdosta erityisesti vakavampien tekojen kohdalla korostuu uhrin tasa-arvoisuuden ja osapuolten aidon sovitteluhalukkuuden ja sovitteluprosessiin sitoutumisen selvittämisen tärkeys, jotta uhrin oikeudet kyetään turvaamaan kansallisten säädösten ja kansainvälisten sopimusten edellyttämällä tavalla.

Vantaalla 26. helmikuuta 2019

Kihlakunnansyyttäjä

Sari Mäki

TIEDOKSI

VALTAKUNNANSYYTTÄJÄNVIRASTO